

Gondolatok az erdőgazdálkodás és a természetvédelem kapcsolatáról

Kékes északi oldalán található kb. 370 ha-os fokozottan védett terület közép-pontjában helyezkedik el. A rezervátum magterülete 70 ha.

Vizsgálati stratégiák:

- hosszú távú megfigyelések referencia területeken, illetve korábban művelt, de magára hagyott erdőkben (bolygatások, + faállomány és növényzet) – pl. Kékes
- összehasonlító tanulmányok kezelt és kezelt erdők faállomány-szerkezete, dinamikája és növényzete között (Mátra)
- hosszú távú kísérletek beállítása és a változások nyomon követése
- modellezés

A túra az ország egyik legmagasabb forrásából táplálkozó *Pisztrángos-tónál* ért véget. A kicsiny tó kezdetben pisztrángtenyésztési célokat szolgált, ma már természetvédelmi szempontból jelentős.

Ha meg szeretnénk fogalmazni, hogy mit kíván a természetvédelem címen az állam vagy inkább a társadalom az erdőtől, erdőtulajdonosoktól, az erdőt kezelő vállalattól, erdésztől, akkor kezdjük egy kicsit messzebből. Ezt a képzeletbeli pontot tegyük úgy az iparosodás kezdetére, mint az erdők területcsökkenésének legintenzívebb szakaszára. Bárhol is ment végbe ez a folyamat, alapvetően átalakult a kialakuló ipar kívánságainak megfelelően az erdőgazdálkodás. Helyesebben megteremtette ez az igény az erdőgazdálkodást. Először kellett a tér, majd a könnyen elérhető energia, végül a termeléshez szükséges anyag, amit a bányák, majd fel-

benne, és végül minden jel egyfelé mutat. Az aktuális politikának, gazdaságpolitikának mindig nagy szerepe volt az erdők kiterjedésének, fafajösszetételének, korosztályviszonyainak és szerkezetének kialakításában. Ráadásul, ha ilyen nagy a hatása az erdőre, akkor legalább ekkora a felelőssége is az erdőért.

Ha mai világunkban helyezzük el az erdőt és ennek termékeit, rá kell döbennünk, hogy egyre inkább háttérbe szorul a kikerülő faanyag, mint termék, és minden nappal fontosabb lesz az a szolgáltatás, amit csupán az erdő léte jelent. Nehezen összeszámolható az a sor, amit az erdő csak úgy szolgáltat a társadalomnak, mint például: vizet köt

dolgozóipar egyre nagyobb mennyiségben kívánt meg. Mintegy évszázad alatt Európa országai „felhasználták” erdeink nagy részét, majd nagy sietve saját igényeik képére formálták a maradékot. Nem ment ez másképp a többi földrészen sem, azaz megy ma is a „fejlődő” világban.

Ha szűkebb hazánkat vizsgáljuk, akár a történelmit, akár a mait, ezek a folyamatok szépen megfigyelhetők, sőt a politika is alapos nyomokat hagyott az erdőben, gondoljunk csak a világháborúk hatalmas, úgynevezett „háborús vágásaira” és az utánuk kialakult egykorú elegyetlen, vagy sarj tömbökre. Persze a fafajpolitikai irányelveknek is sikerül örökül hagyni néhány hektárt.

A felsorolt példák távol esnek egymástól térben és időben egyaránt, de az erdőnek van egy sajátos tulajdonsága, hogy évszázadra, vagy talán még többre is, megőrizz mindent, csak olvasni kell

meg, tart vissza és párologtat, talajt véd és alakít, élőlények hatalmas tömege csak ebben a leginkább természetes közegben képes megélni, így a fajgazdagság fellegvára, és ne felejtjük el a rekreációt sem, mint a mai kor egyre felértékelődő igényét. Ezeket a „szolgáltatásokat” mind fogyasztja valaki, ha nem is mint egy-egy személy, de mint társadalom biztosan.

Ha figyelembe vesszük a társadalom felelősséget a jelen állapotok kialakulásában, illetve az ebből következő feladatok végrehajtásában és azt, hogy az erdő igazi termékét – ami nem a fa, hanem maga az erdő minden szolgáltatásával együtt – végső soron a társadalom fogyasztja el, akkor itt az ideje annak, hogy megbecsüljék az erdőt, mint ökológiai egységet, mint egyik legfontosabb nemzeti kincset az elhivatott kezelőivel együtt.

Duska József